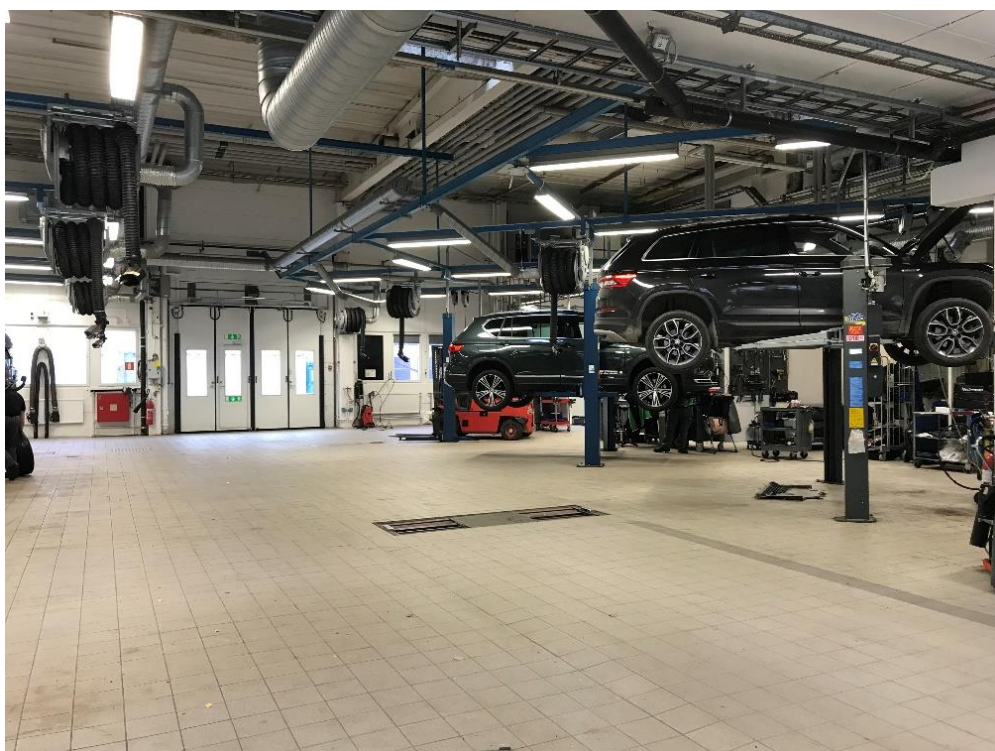


Årlig rapport för tillsyn av stora verkstäder 2019



Innehåll

Beskrivning av stora verkstäder.....	3
Beskrivning av tillsynsarbetet	3
Förändringar inom verkstadsbranschen	4
Miljöarbetet hos de stora verkstäderna	5
Miljörapport/årlig rapportering	5
Egenkontroll	5
Energi	5
<i>Goda exempel på arbete/förbättringar inom energiområdet</i>	<i>6</i>
Kemikalier.....	6
<i>Praktiska exempel på arbete/förbättringar inom kemikalieområdet..</i>	<i>7</i>
Indikatorer för tillståndet inom området stora verkstäder	7
Tillsynens positiva påverkan på företagen	8
Bilaga.....	9

Beskrivning av stora verkstäder

Det som förvaltningen kallar stora verkstäder omfattar såväl stora mekaniska verkstäder, bilverkstäder och olika former av lackerare. Underlaget för tillsynen år 2019 var fyra tillståndspliktiga (B)-anläggningar (tillstånd ges av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation) och 19 stycken anläggningar som kräver anmälan (C) inom Stockholms stad.

Tillsynsområdet innefattar också 45 stycken U-anläggningar¹ som bedömts kräva mer/tätare tillsyn än de övriga mindre verksamheterna. I förvaltningens tillsynsregister Ecos finns ytterligare ca 500 anläggningar (små verkstäder), fortsättningsvis benämnda U-verksamheter, registrerade. Det är företag som inte omfattas av miljöbalkens krav på tillstånd eller anmälan. Tillsynen över dessa mindre verksamheter rapporteras separat till nämnden.

Beskrivning av tillsynsarbetet

Eftersom det är vitt skilda typer av företag som förvaltningen klassar som stora verkstäder så varierar tillsynsbehovet och därmed också det intervall med vilket de besöks. Generellt är dock tillsynen inriktad på förebyggande verksamhet såsom granskning av kemikalie- och avfallshantering och verksamheterna besöks regelbundet. Inför 2019 planerade förvaltningen att inspektera 28 verksamheter och inspektionerna genomfördes på 27 företag.

Stora verksamheter, som exempelvis Sandvik och System 3R besöks varje år. Förutom detta så ingår i den årliga tillsynen följande aktiviteter:

- Granskning av miljörapporter
- Inspektioner i samband med periodisk besiktning
- Inspektioner i samband med anmälningar om förändringar
- Handläggning av anmälningsärenden
- Kommunikation kring mindre förändringar som inte kräver anmälan
- Hantering av klagomål på störningar
- Tillsynsvägledning framförallt rörande tolkning av föreskrifter
- Åtalsanmälningar och förelägganden

¹ U-anläggningar är miljöfarliga verksamheter som varken kräver tillstånd eller anmälan innan verksamheten påbörjas.

Medelstora verksamheter, t.ex. Combi-Lack, Bodycote Värmebehandling och de större bilverkstäderna, besöks vartannat till vart tredje år. Hit hör 45 stycken U-anläggningar som bedömts kräva mer/tätare tillsyn än de övriga mindre verksamheterna. De omfattas därför av fast årlig avgift. Några av företagen, 16 stycken, inom kategorin medelstora verksamheter lämnar in årliga rapporter över bl.a. avfallshantering och förbrukning av lösningsmedel.

Denna rapport omfattar verksamheter som fått minst ett tillsynsbesök under året, se tabellen i bilagan. Tillsyn under året har även träffat många andra verksamheter, exempelvis i form av förelägganden, granskningar av inkomna handlingar och telefonsamtal.

Förändringar inom verkstadsbranschen

Här nedan redovisas exempel på förändringar under 2019 som skett hos några av de stora verkstäderna och inom området:

- Ett av bolagen inom Sandvik-koncernen (Hyperion) fick nya ägare under 2018. Bolaget har under 2019 sökt tillstånd för verksamheten och miljöförvaltningen har deltagit i den processen genom att delta i samrådsmöte och svarat på remisser.
- Oerlikon Balzers Coating Sweden AB har flyttat sin verksamhet från kommunen.
- Inom småverkstadstillsynen upptäcktes att fem företag har så pass omfattande verksamheter att de från och med år 2020 kommer att betala fast årlig avgift.
- Lagstiftningen för verksamheter med lackering har förändrats. Gränsen för anmälningsplikt har flyttats från 5 ton VOC (lättflyktiga organiska lösningsmedel) till 500 kg VOC för fordonslackerare. Det har inneburit att flera verksamheter omklassats från U till C. Användning av destillator för återvinning av lösningsmedel är numera också anmälningspliktig. Enligt Naturvårdsverkets tolkning skulle alla verksamheter med destillator inkomma med anmälan innan årsskiftet 2019/2020 och förvaltningen har hanterat 20 sådana anmälningsärenden.

Miljöarbetet hos de stora verkstäderna

Miljörapport/årlig rapportering

I bilagan listas de 27 företag som fick minst ett tillsynsbesök under perioden januari-december 2019. Fyra företag lämnade in miljörapport och 16 företag lämnade årsrapport. Syftet med miljö- respektive årsrapport är att tillsynsmyndigheten fortlöpande ska få in de uppgifter som behövs för att kunna bedriva en effektiv kontroll av verksamheternas miljöpåverkan. Rapporterna innehåller t.ex. uppgift om mängd och typ av avfall som körts bort och en redovisning av de eventuella incidenter som skett under året. Genom att incidenterna sammanställs kan miljöförvaltningen tydligare se om orsaken har berott på brister i någon del av egenkontrollen. Företagen får en skriftlig eller muntlig återkoppling på det som redovisats i rapporten.

Egenkontroll

Av bilagan framgår att de flesta verksamheterna har en godtagbar egenkontroll. Det finns naturligtvis utrymme för förbättringar. Egenkontrollen är företagets egna verktyg för att fortlöpande kontrollera och utvärdera de risker för miljön och människors hälsa som deras verksamhet kan ge upphov till. Under rubrikerna Energi och Kemikalier listas exempel på vad verksamheternas genomfört under 2019 för att komma vidare med sin egenkontroll och i förlängningen minska sin miljöpåverkan. Ett sätt att kontrollera att ett företag har en god egenkontroll är att exempelvis granska skriftlig dokumentation av rutiner och sedan, inte minst, kontrollera hur rutinerna tillämpas i verkligheten. Egenkontrollen måste genomsyra hela företagets organisation.

Energi

Energifrågor diskuteras med alla typer av verksamheter som miljöförvaltningen har tillsyn över. Det är en tacksam fråga då de flesta åtgärder leder till såväl miljövinster som minskade kostnader. I verkstadsbranschen finns det flera företag som har energikrävande processer. Däremot är det inte vanligt att verksamheten äger sina lokaler och därmed har de liten rådighet över uppvärmningen. Verksamheterna har möjlighet att få en timmes gratis rådgivning om energi via Energirådgivningen. Det är en opartisk service från flera kommuner i Stockholmsregionen. I samband med tillsynen upplyser förvaltningen om detta.

Goda exempel på arbete/förbättringar inom energiområdet

- Bromma Air Maintenance har minskat sin energiförbrukning/energikostnad och på köpet fått ett bättre inomhusklimat efter att en felkoppling på fjärrvärmen upptäcktes. Inkommande vatten hade för lågt ställd temperatur och returvattnet höll för hög temperatur.
- De två värmepumparna som Sandvik tog i drift under 2019 har lett till besparingar som vida överskridit bolagets förväntningar. Ånga från kylvattensystemet släpptes tidigare ut på taket men används nu för att värma upp lokalerna. En glädjande bieffekt är att pumparna även minskat behovet av kylvatten och därmed minskat användningen av biocider som man behöver tillsätta kylvattnet för att begränsa tillväxten av bland annat legionellabakterier.

Kemikalier

Alla tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter som hanterar kemiska produkter ska ha en förteckning över dessa produkter. Syftet med förteckningen är att företaget ska få en säkrare hantering av kemikalierna och bl.a. kunna göra aktiva val genom att byta ut miljö- och hälsofarliga produkter mot sådana som ger en mindre påverkan på miljö och hälsa.

De allra flesta tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheterna som faller under kategorin stora verkstäder har under 2019 visat sig ha en godtagbar kemikalieförteckning. Förvaltningen bedriver ett aktivt arbete med att få företagen att nå målet. Verksamheter som har brister inom det här området kommer att följas upp. Flera företag har t.o.m. gått ett steg längre och redovisar sina kemikalieförteckningar på ämnesnivå, som exempel kan nämnas Sandvik, System 3R och Stockholms reparationsvarv.

Genom att ta reda på vilka ämnen som ingår i de kemiska produkter som används i verksamheten så kan ett än mer effektivt arbete med substitution av kemikalier bedrivas. Målet är att få bort produkter som innehåller s.k. utfasnings- och riskminskningsämnen.

Så kallade U-verksamheter har ingen formell skyldighet att vare sig ha en skriftlig dokumentation av sin egenkontroll eller en skriftlig förteckning över sina kemiska produkter men det finns exempel på företag, främst sådana som tidigare klassats som anmälningspliktiga eller större bilverkstäder, som ändå har en sådan skriftlig dokumentation. Under 2019 har förvaltningen fortsatt jobba med att

få de besökta U-verksamheterna att börja upprätta kemikalieförteckningar. Förvaltningen bedömer att det här arbetet är nödvändigt för att verksamheterna ska kunna få en överblick av de kemikalier de använder. Arbetet fortsätter under 2020. Läs mer under avsnittet om indikatorer.

Praktiska exempel på arbete/förbättringar inom kemikalieområdet

- Inom både Din Bil och Bilia-koncernerna pågår arbete med att minska användningen av eller byta ut en rengöringsspray som är klassad som brandfarlig, giftig för vattenlevande organismer och problematisk ur hälsosynpunkt på flera sätt.
- Bosch Rexroth har minskat sin lösningsåtervinning då manuell tvätt med thinner ersatts med en s.k. rörtvätt som använder vatten och ett rengöringsmedel.
- Herman Bergmans Konstgjuteri har bytt ut hårdare för sanden till en produkt som ska vara mindre miljöpåverkande.

Indikatorer för tillståndet inom området stora verkstäder

Indikator och årsmål

Indikator	Årsmål	Utfall
Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sin energianvändning (objekt med årsavgift)	100 %	100 %
Andelen U-verksamheter (med fast årlig avgift) som har en godtagbar kemikalieförteckning	100 %	93 %

För att försöka mäta nyttan av tillsynen finns indikatorer. Samtliga besökta företag som betalar fast årlig avgift uppfyller målet om effektivisering av energianvändning. När det gäller målet om kemikalieförteckning är det en ny indikator från och med 2018. Det som redovisas här i rapporten är hur de besökta U-verksamheterna, under 2019, uppfyller målet. Förvaltningen kommer att jobba vidare med kemikalieförteckningar under 2020 och ambitionen är att tillsynen successivt ska leda till att alla företag har en godtagbar kemikalieförteckning.

Tillsynens positiva påverkan på företagen

Det går inte att enbart använda ovan nämnda indikatorer för att se om tillståndet hos de stora verkstäderna blivit bättre under 2019 jämfört med tidigare år. Indikatorn gällande energi har haft ett utfall på 100 % flera år i rad och indikatorn för kemikalieförteckningar är relativt ny.

Det som istället tydligt märks är att företag som fått ett eller flera tillsynsbesök får en positiv utveckling när det gäller sitt miljöarbete. Praktiska goda exempel på vad som hänt under 2019 nämns under avsnitten Energi och Kemikalier. Verksamheten kommer igång med att ta reda på vilken miljöpåverkan de har och jobbar sedan vidare utifrån det. Vid nästa inspektionstillfälle är det oftast färre brister och inspektionen kan genomföras på ett mer effektivt sätt eftersom förvaltningen och företagen fått ett mer likartat sätt att diskutera kring miljöfrågorna.

Energifrågorna är ett tydligt exempel. Första gången tillsynen tar upp det hos medelstora U-verksamheter så anser många företag att det inte är ett prioriterat område. Vid de efterföljande inspektionerna har kunskapsnivån höjts och verksamheterna visar ett betydligt större intresse och har börjat tänka i nya banor. Stora verksamheter har ofta ett mer aktivt arbete med att energieffektivera sina processer.

Bilaga

Sammanställning av branschens tillsyn (besökta verksamheter) under 2019 samt bedömning av egenkontroll och kemikalieförteckning

Objekt	Prövn.nivå	Godtagbar egenkontroll	Ej godtagbar egenkontroll	Godtagbar kemförteckning	Ej godtagbar kemförteckning	Lämnar miljörapport	Lämnar årsrapport
A-S Lastbilsservice	U	X		X			
Belox	B	X		X		X	
Bilia Öst Alvik	U	X		X			X
Bilia Öst Södermalm	U	X		X			X
Bosch Rexroth Teknik	C	X		X			X
Bromma Air Maintenance	U	X		X			
Brovex Mekaniska Verkstad	C	X		X			
Combi-Lack	C	X		X			X
Cromtryck	C	X		X			X
Din Bil Sätra	U	X		X			X
E Petterson Konstgjuteri	C	X		X			
El & Diesel	U	X		X			

Objekt	Prövn.nivå	Godtagbar egenkontroll	Ej godtagbar egenkontroll	Godtagbar kemförteckning	Ej godtagbar kemförteckning	Lämnar miljörapport	Lämnar årsrapport
Exclusive Cars	U	X			X		
Herman Bergmans Konstgjuteri	U	X		X			
J Bil	U	X		X			
Lagerstedts Bil Högdalen	U	X		X			
Mekonomen Globen	U	X		X			
Midroc Alucrom	U	X		X			
Mälarlack	C	X		X			
Mälarvarvet	C	X			X		X
NHL Snickerier	C	X			X		
Sandvik	B	X		X		X	
SnickeriEtt	U	X			X		
Stockholms Industrilack	C	X			X		X
Snickman Produktion	C	X			X		
Stockholms Reparationsvarv	C	X		X			X
System 3R International	C	X		X			X